

Ա. ՖԻՐՍՈՎ

ԻՆՉ Ե ԱՇԽՈՐԸ

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

331.8

8-65

ԱԶՈՎ-ՍԵՎԵՐՈՎՅԱՆ
ՖԵՐԿՐԱՅԻՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

1934

34-А
Ca 863
331.8
8-65

Ա. ՖԻՐՍՈՎ

15 JAN 2010

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

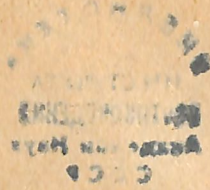
ԻՆՉ Ե ԱԶԽՈՐԸ

Թարգմ. Նիկոլ

ԱԶՈՎ-ՍԵՎԵՐՈՎՅԱՆ ՅԵՐԿԻՐՈՅԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ԴՈՍՏՈՎ-ԴՈՆ

1934

61219-67

Ответственный редактор Г. А. ПОТЕНЦИ

Тех. редактор О. ТЕР-ДВЫДОВ

Сдано в набор 5/V 1934 г.
Издание с-х 269/3847
Статформат А5-148x210,
Уполкрайлит Б-3882

Подписано в печать 21/V 1934 г.
Объем печ. лист
Заказ № 2401
Тираж 1000

Тип. им. „Стачки 1902“ г. АЧКПО Ростов н-Дону

ԿՈՒՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԲՈՒՇԵՎԻԿՅԱՆ, ԻՍԿ ԿՈՒՆՏԵՍԱ- ԿԱՆՆԵՐԻՆ ՈՒՆԵՎՈՐ ԴԱՐՁՆԵԼԸ ԿԱՐԵՎՈՐԱԳՈՒՅՆ ԽՆԴԻՐ Ե

Այժմ չկան այնպիսի կոլտնտեսականներ, վորոնք չիմանան մեր բոլշևիկները կոմունիստական կուսակցության կարևորագույն լոգունգը կոլտնտեսությունների և կոլտնտեսականների վերաբերյալ — «դարձնել բոլոր կոլտնտեսությունները բոլշևիկյան, իսկ կոլտնտեսականներին ունևոր»:

Ընկեր Ստալինը հարվածային կոլտնտեսականների համա-միութենական առաջին համագումարում ասաց.

«Մենք ձեռք բերինք այն, վոր կոլտնտեսությունների շնորհիվ չքավորներին բարձրացրինք մինչև միջակների մա-կարդակը: Դա շատ լավ է: Բայց դա քիչ է: Մենք այժմ պետք է ձգտենք մի քայլ յեվա առաջ շարժվել և ոգնել բոլոր կոլտնտեսականներին, թե նախկին չքավորներին, թե միջակներին բարձրանալու ունևորների մակարդակը: Այդ բանին կարելի չե հասնել, և մենք պետք է հասնենք, ինչ էլ վոր լինի»:

Այդ բանն ասվել է 1933 թվի սկզբին: Այժմ մենք գիտենք, վոր մեր յերկրամասի կոլտնտեսությունները կուսակցության ղեկավարությամբ մի տարվա ընթացքում ուղղվեցին կուսակու-թյան կազմակերպած սաբոտաժի ծանր հետևանքերից, իսկ շատ հարյուրավոր կոլտնտեսություններ իսկական բոլշևիկյան աշխատանքի հետևանքով արգեն ընդհուպ մոտեցել են կոլտն-տեսության ունևոր կյանքին: Ի՞նչ կարելի չե համարել, յեթե վոչ բոլշևիկյան այն կոլտնտեսությունների աշխատանքը, վո-րոնք անցյալ տարի հաջողությամբ գլուխ բերելով ցանքը, մշա-կումն ու բերքահավաքը, հոկտեմբերի 5-ին ժամկետից առաջ կատարեցին իրենց բոլոր պարտավորությունները պետության հանդեպ և կոլտնտեսականների յուրաքանչյուր աշխուրին տվին 4 — 8 կիլոգրամ և ավելի հացահատիկ ու 50 կոպ. մինչև 1 ուրբ.

և ավելի փող: Ճիշտ է, դա դեռ շատ քիչ է: Ընկեր Ստալինը Դնեպրոպետրովսկի հարվածայինների հետ ունեցած զրույցում ուղղակի ասաց. «Մինչեւ անգամ քառ, քսուերկու կիլոգրամ մի աշխուրհն դեռ փիչ է — հարկավոր է ավելին, յեւ կոյսնեստականները շատ ավելի կունենան, յեթե նրանք ազնվաբար աշխատեն կոյսնեստության մեջ»:

Յերկրորդ հնգամյակի յերկրորդ տարում կոլտնտեսությունները գարնանացանին դիմավորեցին ավելի ամրապնդված և նախապատրաստված: Կուսակցության Յերկրկուրի և քաղաքայինների բոլշևիկյան ղեկավարության հետևանքով կոլտնտեսությունները լրիվ և իր ժամանակին ամբարեցին սերմացուն, ավելի լավ վերանորոգեցին գործիքները և ավելի լավ նախապատրաստեցին գարնանացան աշխատանքների համար քաղող ու ժր, քան 1933 թվին: ՄՏ կայանների տրակտորային պարկը լրացվեց նոր տրակտորներով: Այդ բոլորը թույլ կտա կոլտնտեսություններին ավելի արագ և լավ անցկացնել ցանքը, հետևաբար դրանով հենց կապահովվի ավելի բարձր բերքատվությունը: Բացի դրանից, կուսակցությունը և կառավարությունը կոլտնտեսություններին տվին լրացուցիչ արտոնություններ. համարյա մի քառորդի չափ կրճատվեցին հացահանձնումները յերկրամասում, անցյալ տարվա համեմատությամբ զգալիորեն պակասեցված է մթերավճարը ցածր բեք սվող կոյսնեստություններում, նրանց վրայից ամբողջովին վերացված է 1933 թվի հացահանձնումների հետևանքով պարտքը, յերեք տարով յերկարացված է սերմացվի պարենային վարկերի վերադարձը, վորոնք կոլտնտեսություններին տրվել են 1933 թվին և 1934 թվի գարնանը:

Կառավարության և կուսակցության այդ միջոցառումներն ստեղծեցին բոլոր անհրաժեշտ պայմանները կոլտնտեսություններում իսկական բոլշևիկյան ձևով անցկացնելու համար բոլոր գյուղատնտեսական աշխատանքներն ամբողջ տարվա ընթացքում, սկսած գարնանացանից և վերջացրած բերքահավաքով ու աշնանացանով: Մնացած բոլորը կախված է բացառապես կոլտնտեսականներից՝ իրենցից, կախված է նրանից, թե ինչպես կոլտնտեսականներն իրենք կապաքարեն կուլակների և սպիտակ զվարդիականության մնացորդների ու նրանց հետևողների, գողերի, ծուլերի, սիմուլյանտների ու կորվիչների դեմ:

Կոլտնտեսականները պետք է հաստատապես հիշեն ընկեր Ստալինի խոսքերը, վոր ասել է նա Դնեպրոպետրովսկի հարվածայինների հետ զրուցելիս.

«Նշանակում է, կոյսնեստականներն ամեն ինչ ունեն, վորպեսզի ապրեն ունեւոր: Նրանց պեք է մի բան յեւս, աշխատել ազնվաբար կոյսնեստության մեջ յեւ պահպանել կոյսնեստային բարիքը, յեւ յեթե բոլոր կոյսնեստականները, յեւ վոչ թե մեծամասնությունը, աշխատեն ազնվաբար, կոյսնեստությունները կլցվեն մթերքներով, նրանք կլցվեն ամեն տեսակ բարիքով, յեւ մեր յերկիրը կլինի ամենահարուստ յերկիրն աշխարհում»:

Ճիշտ պահանջ դրին հարվածայինները կոլտնտեսականների առաջին համամիութենական համագումարում: ԽՍՀՄ-ի բոլոր կոլտնտեսական գյուղացիներին ուղղած իրենց դիմումի մեջ նրանք գրում էին. «Յուրաքանչյուր ազնիվ կոլտնտեսական, յուրաքանչյուր հարվածային պետք է պատասխանատու լինի վոչ միայն իր համար, այլ առնվազն իր մոտիկ հարեւաններից, աշխատանքի ընկերներից տա մարդու համար: Միայն այն ժամանակ, յերբ նա ինքն ազնվորեն աշխատելով ձեռք բերի այն, վոր իր շուրջն ուրիշ տասնյակներ նույնպես ազնվաբար աշխատեն, միայն այն ժամանակ, յերբ նա անողորքաբար մեքկացնի փաստարարներին, կուլակներին, սրիկաներին, գողերին, չարամիտ ծուլերին և կարողանա բարձրացնել նրանց դեմ մյուս ազնիվ կոլտնտեսականներին և վոչ թե լուռ մնա, բոլոր խայտառակություններին նայի մատների արանքով — միայն այդ ժամանակ նա իրավունք կունենա կրելու հարվածային պատվավոր գրուր, միայն այդ ժամանակ նա հաջողություն ձեռք կբերի. միայն այդ ժամանակ զուր չեն անցնի հարվածայինների աշխատանքները»:

ԿՈՒՏՆԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁ ԶԻ ԿԱՐՈՂ ԼԻՆԵԼ

Կոլտնտեսություններում դեռ այժմ էլ հաճախ լսվում է, թե ինչպես առանձին կոլտնտեսականներ գանգատվելով իբր թե կոլտնտեսության վատ կարգերի դեմ, այսպիսի պահանջ են դնում — կոլտնտեսության մեջ սահմանել այնպիսի կարգ, ինչպես ֆաբրիկայում կամ գործարանում է կամ թե խորհրտնտեսության մեջ, վորտեղ յուրաքանչյուր բանվոր ամեն ամիս աշխատավարձ է ստանում: Կոլեկտիվացման առաջին տարիներում կոլտնտեսություններից շատերն իրենց կոլեկտիվ աշխատանքն սկսում էին հենց այն ձևով, վոր յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի ամսական կամ օրական կայուն աշխատավարձ էին նշանակում: Դա առաջանում էր նրանից, վոր յերիտադրգ

կոլտնտեսականները կոլեկտիվ տնտեսութեան մեջ դեռ բավականաչափ փորձված չեյին, իսկ կոլտնտեսութեաններին մեջ սողոսկած կուլակային տարրերը և կոլտնտեսական ցուցանակի տակ թաղնված սպիտակ գվարդիական թափթփուկներն ամեն կերպ աշխատում էին կոլտնտեսութեանների զարգացումն ուղղել կեղծ ճանապարհով:

Հին կոլտնտեսականները, և վոչ միայն կոլտնտեսականները, այլ այն ժամանակվա նախկին չքավորները և միջակ անհատականները լավ հիշում են, թե ինչպես կառավարութիւնը և կուսակցութիւնն ամբողջ ժամանակ ոգնում էին կազմակերպելու և կարգավորելու կոլտնտեսութեանների աշխատանքը: Բացի այդ, կոլտնտեսութեաններին ոգնում էին և տալիս էին զանազան արտոնութիւններ հարկերի, ապահովագրման, լավագույն հողեր հատկացնելու վերաբերյալ և այլն: Յեւ անա այդ արտոնութիւններին առաջին հերթին հենց կայան կոլտնտեսականների մեջ սողոսկած կուլակները: Կոլտնտեսութեան որինական կարգի պատրվակով նրանք խորամանկորեն յուրացնում էին վոչ միայն վարկերն ու արտոնութիւնները, այլև կոլտնտեսականների հասարակական գույքը և դրանով քայքայում էին կոլտնտեսութիւնը: Որինակ. Ախտանի-գովսկի կոլտնտեսութեան մեջ (Տեմրյուկսկի ռայոնում) արդեն 1930 թվին «աշխատավարձը» կրկնակի գերազանցում էր կոլտնտեսութեան մեջ ստացված ամբողջ բերքից: Կոլտնտեսութեան մեջ սողոսկած կուլակներն իրենց գործակալների—ծուլների, կորվիչների միջոցով, իբր թե չքավորութեան պաշտպանութեան համար, բացի «աշխատավարձի» համար բաժանած պետական վարկերից, պահանջում էին վաճառել կոլտնտեսային գույքը՝ կոլտնտեսականների հետ լրիվ հաշիվ տեսնելու համար:

Ներկայումս հազիվ թե գտնվեն բարեխիղճ կոլտնտեսականներ, վորոնք դեռ չեն հասկացել կուլակային մեքենայութիւններն «աշխատավարձի» նկատմամբ կոլտնտեսութեան մեջ: Սահմանելով «աշխատավարձը», կոլտնտեսութեան մեջ սողոսկած կուլակները և նրանց գործակալներն ամեն կերպ ձգտում էին շահվել հասարակական սեփականութեան հաշվին, քայքայել կոլտնտեսութիւնները և հենց դրանով ապացուցել, վոր կոլտնտեսական ուղին չքավորութեան և միջակների համար իբր թե անընդունելի յե:

Այժմ, յերբ մերկացված և ջախջախված է կուլակութեան կազմակերպած հակահեղափոխական սաբոտաժը, միայն կոլտնտեսութեան ուղղակի թշնամին կարող է դեռ չհասկանալ, թե

կոլտնտեսութեան մեջ պետական վարկերը և կոլտնտեսական գույքն աշխատավարձի համար ոգտագործեն ըստ էութեան վոչ այլ ինչ է, յեթե վոչ հենց կոլտնտեսութեան ուղղակի խորտակում: Իսկ կոլտնտեսութեաններում աշխատավարձ սահմանելու ամեն տեսակ խոսակցութիւնն այլ կերպ չի առաջանում, յեթե վոչ կոլտնտեսութեան մեջ և կոլտնտեսութեան շուրջը թաղնված կուլակային տարրերից:

Իսկապես, կարո՞ղ է արդոք կոլտնտեսութեան մեջ աշխատավարձ լինել, յեթե մինչև անգամ բոլոր կոլտնտեսականները բարեխիղճ աշխատեն:

Կոլտնտեսութիւնը—զա կամավոր կերպով միացած գյուղացիների խոշոր կոլեկտիվ տնտեսութիւնն է: Կոլտնտեսութեան կոլեկտիվ տերը հանդիսանում են կոլտնտեսականները, վորոնց միջոցներով և աշխատանքով կազմակերպված է կոլտնտեսութիւնը:

Կոլտնտեսութիւնը տարբերվում է խորհրտնտեսութիւնից, գործարանից, ֆաբրիկայից նրանով, վոր կոլտնտեսութեան մեջ արտադրութեան բոլոր միջոցները և կոլեկտիվ տնտեսութեան բոլոր արդյունքներն ամբողջովին պատկանում են ավյալ կոլտնտեսութեան կոլտնտեսականներին: Իսկ ֆաբրիկաները, գործարանները, խորհրտնտեսութիւնները կազմակերպված են բանվորա-գյուղացիական պետութեան միջոցներով, հետևաբար և նրանց աշխատանքի արդյունքներն ամբողջովին պատկանում են պետութեանը:

Բացի իր կոլեկտիվ արտադրութեան յեկամութեանից, կոլտնտեսութիւնն ուրիշ վոչ մի միջոց չունի, հենց զրա համար էլ իր կոլտնտեսականների աշխատանքի վնասը կարող է կասարել միայն այդ յեկամութեանի համաձայն:

ԿՈՒՏՆՏԵՍԱՅԻՆ ՅԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԸ ԲԱՇԽԵԼ ՄԻԱՅՆ ԳՈՐԾԱԳՐԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆԿԻ ԳԱՆԱԿԻ ՅԵՎ ՎՈՐԱԿԻ ԿԱՄԱՁԱՅՆ

Դեռ այժմ էլ հաճախ կարելի յե գտնել այնպիսի կոլտնտեսութիւններ, վորտեղ չի կարգավորված յեկամութեանների ճիշտ բաշխումը: Վերցնենք, որինակ, Պրոլետարական ռայոնի «Լեւինյան արշալույս» կոլտնտեսութիւնը: Այդ կոլտնտեսութեան մեջ մտածել են կոլտնտեսական Լեուս Ֆիլիպպին նրա աշխատած 510 աշխուրի համար տալ 925 կիլոգրամ, վորով ամեն մի աշխուրին համարում է 1 կիլոգրամ 814 գրամ հաց, իսկ կոլտնտեսական Ֆիլքերին, վոր վաստակել է ընդամենը 354 աշխուր,

տալ 1442 կիրովգրամ կամ ամեն մի աշխուրին 4 կիրովգրամ: Աշխուրի համար այդպես անհավասար են ստացել և ուրիշ կոլտնտեսականներ: Հարց եռաշանում—այն կոլտնտեսականը, վոր իր աշխուրի համապատասխան չափով յեկամուտ չի ստանում, կարող ե արդյոք հետագայում բարեխղճորեն վերաբերվել աշխատանքին: Յերևում ե, վոր վոչ կոլեկտիվ աշխատանքի յերկարամյա փորձը, վոչ կուսակցության և կառավարության պահանջները վոչինչ չսովորեցրին «Լենինյան արշալույս» կոլտնտեսության ղեկավարներին, իսկ ավելի շուտ ղեկավարության մեջ դեռ նստած են կուլակային մնացորդներ:

Ինչպես սովորեցրել են մեզ Մարքսն ու Լենինը, յեկամուտների միակ ճիշտ, սոցիալիստական բաշխումը հանդիսանում ե հետևյալը—հավասար աշխատանքի համար մթերքների հավասար քանակ. ով չի աշխատում, նա վոչինչ չի ստանում: Դա նշանակում ե, վոր կոլտնտեսային յեկամուտը կոլտնտեսականների միջև պետք ե խստորեն բաշխել:

ԱՇԽՈՐԸ ՎՈՐՊԵՍ ԱՇԽԱՏԱՆԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՄԻԱՎՈՐ

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունից հետո ծնունդ առած առաջին կոմունա-կոլտնտեսությունների կոլտնտեսականները մինչև անգամ հասկանում եյին, վոր նրանց կոլեկտիվ յեկամուտները պետք ե բաշխվեն գործադրած աշխատանքի քանակի և վորակի համաձայն: Բայց չունենալով Մարքսի ու Լենինի ուսմունքի փորձն ու գիտելիքները, նրանց մեծամասնությունը յեկամուտների բաշխումն անց եր կացնում աշխատած որերի քանակի համաձայն, յեթե չհաշվենք այն կոլտնտեսությունները, վորոնք բաշխում եյին յեկամուտները դասակարգային թշնամուցուցումով, ըստ սպառողների, տնտեսությունները, համայնացրած գույքի:

Ինքնըստինքյան հասկանալի յե, վոր սխալ ե յեկամուտների բաշխել ըստ աշխատած բանվորական որերի, քանի վոր այսպիսի բաշխման դեպքում թե պատանին, թե փորձված կոլտնտեսականը մի որվա աշխատանքի համար ստանում են միաչափ: Դրա համար ել կորչում ե ծանր աշխատանքի վրա աշխատելու և իր մասնագիտությունը բարձրացնելու ամեն մի իմաստ: Բացի այդ, յեկամուտների բաշխումն որերի համաձայն թույլ ե տալիս ծուլին, կորզիչին, վոչինչ չանելով ստանալ այնքան, վորքան և բարեխիղճ կոլտնտեսականը:

Բաշխման այդպիսի կարգն արմատից քանդում եր աշխատանքային կարգապահությունը, վոչ վոք շահագրգռված չեք ավելի լավ և շատ անել, իսկ դասակարգային թշնամին ոգտվում եր դրանից, վորպեսզի ապացուցեր կոլտնտեսականների առաջավոր մասին, թե կոլտնտեսության մեջ անհնար ե աշխատել:

Դրա համար անհրաժեշտ զգացվեց սահմանել աշխատանքի հաշվառման այնպիսի պայմանական միավոր, վորը չափեր և գնահատեր վոչ միայն կոլտնտեսականի կատարած այս կամ այն աշխատանքի քանակը, այլև այդ աշխատանքի վորակը, իսկ միևնույն ժամանակ վորոշեր կոլտնտեսականի բաժինը կոլտնտեսային յեկամուտում: Աշխատելով կոլտնտեսային արտադրության մեջ, կոլտնտեսականն ամեն որ պիտի իմանա, թե ինչքան բաժին ե ստանում կոլտնտեսային յեկամուտում իր կատարած աշխատանքի համար: Միայն այդ դեպքում նա ուղղակի շահագրգռված կլինի ավելի շատ և լավ անել:

Շատ կոլտնտեսություններ, կիրառելով Մարքսի ու Լենինի ցուցումները սոցիալիստական հասարակության մեջ յեկամուտները բաշխելու մասին, կարողացան ճիշտ լուծել այդ խնդիրը: Կոլտնտեսային յեկամուտներն ըստ գործադրած աշխատանքի քանակի ու վորակի ճիշտ վորոշելու համար, մի քանի կոլտնտեսություններ իրենց պրակտիկայում բոլոր աշխատանքները գնահատում եյին, այսպես կոչված «աշխատանքային միավորներով» («աշխատանքային միավորներով»), իսկ մյուսները—«աշխատանքային որերով» կամ «աշխուրերով»: Այդ տարբեր անունների մեջ դրված ե միևնույն կանոնը—հաշվել կոլտնտեսականների աշխատանքն ըստ կատարած աշխատանքի քանակի և վորակի:

Կուսակցությունը և կառավարությունը 1930 թվին ԽՍՀՄ-ի բոլոր կոլտնտեսությունների համար որերի ուժ տվին «աշխուրին», վորպես աշխատանքի չափի և գնահատման միավոր:

Ինչո՞վ ե տարբերվում աշխուրը բանվորական որից:

Բանվորական որի քանակը կարող ե միայն ցույց տալ, վոր այսինչ կոլտնտեսականն այսքան որ մասնակցել ե աշխատանքին, բայց այդ ցուցանիշն ել լրիվ չի լինի, քանի վոր մեկը կարող ե ավելի վաղ դուրս գալ աշխատանքի և ավելի ուշ հեռանալ, իսկ մյուսը—ընդհակառակը: Իսկ կատարած աշխատանքի քանակի և վորակի հաշվառման մասին այդպիսի կարգի դեպքում խոսք անգամ չի լինի, քանի վոր կարելի յե մասնակցել աշխատանքին, բայց վոչինչ չանել կամ քիչ և վատ անել:

Բոլորովին ուրիշ բան ե, յերբ կոլտնտեսականների աշխատանքը հաշվի յե առնվում աշխուրերով: Աշխուրը միաժամանակ

հանդիսանում է աշխատանքի քանակի ու վորակի չափողն ու գնահատականը: Աշխուրը կարելի չէ հատկացնել միայն կատարված, նախորոք գնահատված աշխատանքի համար, հաշվի առնելով, թե գործի համար ինչքան աշխատանք պետք է գործադրել և ինչպիսի աշխատանք է լինելու այդ, թեթեւ, թե ծանր, հասարակ, թե վարժություն, փորձառություն, ունակություն կամ մինչև անգամ հատուկ նախապատրաստություն պահանջող: Բոլոր կոլտնտեսականների աշխատած աշխուրերի քանակի համաձայն բաշխվում են և կոլտնտեսային յեկամուտները: Հետևաբար, աշխուրը միաժամանակ հանդիսանում է կոլտնտեսականների միջև բաշխվելիք յեկամուտի բաժին: Ինչքան շատ աշխուրեր վաստակի կոլտնտեսականը, այնքան շատ մթերք և փող կստանա այդ յեկամուտից:

Կոլտնտեսականների աշխատանքի ճիշտ հաշվառումն ըստ վաստակած աշխուրերի քանակի ֆիզիկապես կատարած աշխատանքի համար, հնարավորություն կտա իրագործել կոլտնտեսություններում սոցիալիստական կանոնը—հավասար աշխատանքի համար մթերքների հավասար քանակություն, ու չի աշխատում, նա վոչինչ չի ստանում:

ԻՆՉՊԵՍ ԳՆԱՀԱՏԵԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐՆ ԱՇԽՈՐԵՐՈՎ

Ասածներից արդեն յերևում է, վոր կարելի չէ ճիշտ բաշխել կոլտնտեսային յեկամուտը գործադրված աշխատանքի քանակի և վորակի համաձայն: Բայց զրա համար հարկավոր է ճիշտ հաշվառել բոլոր կոլտնտեսականների աշխատանքը: Իսկ վորպեսզի ճիշտ հաշվի առնվի աշխատանքը, հարկավոր է ճիշտ գնահատել բոլոր աշխատանքներն աշխուրերով և հաշվի առնել վոչ միայն այն, թե կոլտնտեսականն ինչքան վարեց, քաղհանեց, կախեց, և ինչ վորակի չէ աշխատանքը, այլև ինչքան աշխուրեր վաստակեց: Աշխատանքը պետք է ճիշտ հաշվառել—յերբ և ինչ է արել, ինչպես է աշխատանքի վորակը և ինչքան է արել, վորպեսզի ամեն ժամանակ կարելի լինի ստուգել, թե ճիշտ են հատկացրված ու զրկված աշխուրերը: Յեթե կատարված աշխատանքը հաշվի չառնվի և չզրկի ցուցակում, կարող է աշխուրերի պրությունը չարաչահելու ամեն դեպք լինել, իսկ ստուգել չի կարելի: Յերբ հայտնի լինի, թե ամեն մի կոլտնտեսական քանի աշխուր վաստակեց, դժվար չի և յեկամուտը բաշխել՝ բոլոր կոլտնտեսականների վաստակած աշխուրերի քանակի համաձայն: Յերբ չի կարելի այլ կերպ բաշխել յեկամուտը:

Բայց ինչպես գնահատել աշխատանքն աշխուրերով: Ինչպես, որինակի համար, գնահատել վարի մի հեկտարը: Քանի աշխուր հաշվել կոլտնտեսականի վրա, յեթե նա, ասենք, յերկու խոփանի գութանով վարում է 10 հեկտար փափուկ հող, իսկ մյուսը նույնպես 10 հեկտար ամուր հող, իսկ յերրորդը փոցխում է 10 հեկտար յերկու անգամ և այլն:

Այդ հարցերից միանգամից յերևում է, վոր մի վորեն աշխատանք ճիշտ գնահատելու համար նախ և առաջ պետք է վորոշել, թե կոլտնտեսականը մի որում ինչքան կարող է կատարել այդ աշխատանքը, յեթե նա աշխատի բարեխիղճ, այսինքն՝ պետք է սահմանել աշխատանքի որական նորման: Բոլորին հայտնի չէ, վոր ամուր հողերում, հատկապես խոպանում վարել ավելի դժվար է, քան փափուկ հողում, հետևաբար, ինչքան էլ աշխատես, բայց չի կարելի այնքան վարել, վորքան փափուկ հողերում նույն գութանով, նույն քաշող ուժով: Հետևաբար, ամուր հողերում աշխատանքի նորման ավելի պակաս կլինի: Դրա համար էլ աշխատանքի որական նորմաները տարբեր հողերում չեն կարող միատեսակ լինել: Աշխատանքի որական նորմայի մեծությունը կախված է նաև նրանից, թե ինչպիսի քաշող ուժով և ինչպիսի գործիքներով ու մեքենաներով է կատարված աշխատանքը:

Սակայն բացի նորմայից, աշխատանքն աշխուրերով ճիշտ գնահատելու համար հարկավոր է նաև ճիշտ գնահատություն տալ դժվարության և պահանջվող վորակավորման: Ուրիմակ, չի կարելի սխառեսակ գնահատում՝ քալ պահապանի յեվ գութանավարի, փոցխողի յեվ քալսորիսի աշխատանքի յեվ այլն: Պահապան կարող է լինել ամեն մի կոլտնտեսական, և պահապանի աշխատանքը դժվար չէ: Յեվ փոցխող էլ կարող է ամեն մեկը լինել, բայց փոցխողը, աշխատանքը բարեխիղճ կատարելու համար 30—35 կիլոմետր պետք է շրջի վարած տեղում: Նույն բանն է և վարողի նկատմամբ, բայց վարողից պահանջվում է նաև ճիշտ ուղղել գութանը, հարմարեցնել լծասարքը, հմուտ կերպով ոգսագործել փառող ուժը: Ել ավելի շատ հմտություն և գիտություն է պահանջվում ցանողից, հակապես շաղպան գերավաղ ցանքի ժամանակ, տրակտորիստից և մյուսներից:

Բացի այդ, հարկավոր է հաշվի առնել և աշխատանքի պայմանները: Բոլոր ծանր և փորձառություն ու գիտություն պահանջող աշխատանքները պետք է ավելի բարձր գնահատվեն՝ թեթեւ ու վորակավորում չպահանջող աշխատանքների համեմա-

տությամբ: Իսկ սեզոնային և հատկապես կարեւոր աշխատանքները պետք է ավելի բարձր գնահատվեն, քան նույն դժվարություններն ունեցող և վորակավորում պահանջող աշխատանքները, վորոնք կարելի չէ կատարել անկախ սեզոնից ու յեղանակից և այլն:

ԽՍՀՄ-ի բոլոր կոլտնտեսությունների համար վորպես պարտադիր կանոն, կառավարությունը բաժանել է աշխատանքները 7 խմբի ըստ նրանց դժվարության, պահանջվող վորակավորման, սեզոնականության և նշանակության: Աշխատանքների ամենամեծ գնահատումը—յոթերորդ խումբն է: Այդ խմբի աշխատանքների որական նորման գնահատվում է յերկու աշխոր: Այդ խմբի մեջ մտնում են հատկապես դժվար և գիտություն պահանջող աշխատանքները, բացի տրակտորիստներից:

Տրակտորիստների աշխատանքը, վորպես ամենածանր ու փորձառություն պահանջող աշխատանք, այն էլ առանձնապես կարևոր նշանակություն ունեցող գյուղատնտեսության մեքենացման համար: Աշխատանքի և Պաշտպանության Խորհրդի վորոշումով պետք է գնահատվի առանձին կերպով, յերեք աշխոր աշխատանքի ամեն մի նորմայի համար: Տրակտորիստների աշխատանքի այդպիսի բարձր գնահատումն առաջանում է նյութապես շահագրգռելու և տրակտորների վրա ամենալավ կոլտնտեսականներին ամրացնելու անհրաժեշտությունից:

Ամենից ցածր—աշխատանքների առաջին խումբը գնահատվում է 0,5 աշխոր աշխատանքի որական նորմայի համար: Այդ խմբին են պատկանում բոլոր թեթև աշխատանքները, վորոնք չեն պահանջում վորակավորում, ինչպես, որինակ. — պահապանր տնտեսության ներսում, հավաքարարունին, թղթատարը և այլն: Ահա Հողժողկոմատի սահմանած աշխատանքների բաժանումն ըստ խմբերի.

ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԽՄԲԵՐԸ 1934 ԹՎԻՆ ԱԶՈՎ-ՍԵՎԾՈՎՅԱՆ ՅԵՐԿՐԱՄԱՍԻ ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ

Յոթերորդ խումբ—աշխատանքի որական նորմայի գնահատումը յեփու աշխոր

1. Խուրճկապիչի մեքենավարը.
2. Դերավաղ շաղացանի ցանողը.
3. Բարդ կալսիչի մեքենավարը.
4. Մեծ կոլտնտեսության նախագահը:

Վեցերորդ խումբ—աշխատանքի որական նորմայի գնահատումը 1,75 աշխոր

1. Վարողը.
2. Շարքացանի ցանողը.
3. Զիաքաշ կալսիչի մեքենավարը.
4. Հնձիչից վեր անողը.
5. Դեզեր սարքողը.
6. Բարդ կալսիչին խուրճ տվողը.
7. Շաքարի ճակնդեղը ստուգողները.
8. Շաքարի ճակնդեղը փորողը.
9. Շաքարի ճակնդեղը կրողը.
10. Ծխախոտը հավաքողները և շարոգները.
11. Փոքր կոլխոզի նախագահը.
12. Մասնագիտական կրթություն ունեցող հաշվապահը:

Հինգերորդ խումբ—աշխատանքի որական նորմայի գնահատումը 1,5 աշխոր

1. Խուրճ կապողը.
2. Կալսիչի մոտ յեղած կշռարարը.
3. Բամբակի հավաքումը ձեռքով.
4. Շարատունկ-տեխնիկական մշակույթների և յեզիպտացուրենի միջլարքային մշակման աշխատողները.
5. Վորակավորված հաշվետարը, վոր աշխատում է ավելի, քան մի տարի.
6. Անասնապահական ֆերմայի վարիչը, վոր աշխատում է ավելի քան մի տարի.
7. Բրեզգադիրը, վոր աշխատում է ավելի, քան մի տարի:

Զորորդ խումբ—աշխատանքի որական նորմայի գնահատումը 1,25 աշխոր

1. Դաշտային աշխատանքների ժամանակ հացահատիկ և սերմացու կրողը.
2. Կարտոֆիլ փորողը.
3. Բանջարանոցային միջլարք. բույսերի մշակումը ձեռքով.
4. Առաջին տարին աշխատող բրիգադիրը.
5. Կոլտնտեսության մեջ առաջին տարին աշխատող հաշվետարը.

6. Անասնապահական ֆերմայի վարիչը, վոր աշխատում է առաջին տարին.

7. Ձիապանը, վորն աշխատում է ավելի քան մի տարի:

8. Ավագ հովիվը.

9. Ավագ խոզապահը.

10. Ավագ խաշնարածը:

Յերրորդ խումբ—աշխատանքի որական նորմայի գնահատումը մի աշխուր

1. Մնացած դաշտային աշխատանքներում աշխատողները:
2. Ձմեռ ժամանակ բեռներ կրողը, վորը բարձում է և դատարկում.

3. Բանջարեղեն ու պտուղներ հավաքողները.

4. Հացի և ցանքի պահպանը.

5. Առաջին տարին աշխատող ձիապանը

6. Ավագ թռչնապահը.

7. Ավագ կթողը և յերկրորդ տարին կթողը.

8. Խաշնարածը.

9. Խոզարածը.

10. Հովիվը:

Յերկուրդ խումբ—աշխատանքի որական նորմայի գնահատումը 0.75 աշխուր

1. Առաջին տարին աշխատող կթողը.

2. Թռչնապահը.

3. Անասնապահը.

4. Բրիգադային խոհարարը:

Առաջին խումբ—աշխատանքի որական նորմայի գնահատումը կես աշխուր

1. Տնտեսությունների ներսում մյուս մշտական անվորակ աշխատանքների վրա աշխատողները.

2. Պահապանը տնտեսությունների ներսում.

3. Հավաքարարուհին.

4. Թղթատարը:

Մնացած բոլոր աշխատանքները, վորոնք չեն մտած այդ խմբերի մեջ, պետք է խմբերի բաժանվեն կոլտնտեսություններ-

րում, հաշվի առնելով աշխատանքի դժվարությունը, պահանջ-վող վորակավորումը, շտապողականությունը և կարևորությունը: Այդ կոլտնտեսություններում, վորտեղ անասնապահությունը հանդիսանում է ավելի հիմնական և գլխավոր տնտեսությունը, անասնապահության աշխատողները մի կարգ բարձր են դասվում:

Յեթե մենք դիտենք, թե աշխատանքը վոր խմբին է հատկացված, ինչպես է այդ խմբի նորմայի գնահատումը և կոլտնտեսականը մի որում ինչքան աշխատանք կարող է կատարել (աշխատանքի ինչ նորմա յե սահմանված), այն ժամանակ արդեն դժվար չի և գնահատել աշխատանքն աշխուրերով: Որինակ, վերջենք գուլթանավարի աշխատանքը, վորը պատկանում է վեցերորդ խմբին. աշխատանքի նորմայի գնահատումը 1,75 (կամ $1\frac{3}{4}$) աշխուր է, իսկ յերկու խոփանի ձիաքարշ գուլթանի աշխատանքի նորման փափուկ հողերում սահմանել են 1,25 հեկտար (մեկ և մի քառորդ): Իմանալու համար, թե գուլթանավար կոլտնտեսականին այդ նորմայով ինչքան աշխուր պետք է հատկացնել աշխատանքի միավորի, այն է՝ մի հեկտարի համար, հարկավոր է 1,75 աշխուր (գուլթանավարի որական գնահատումը) բաժանել 1,25 հեկտարի վրա (աշխատանքի որական նորմայի վրա): Այդ դեպքում մի հեկտար վարի համար գուլթանավարին պետք է հատկացնել 1,40 աշխուր ($1,75 : 1,25$), 2 հեկտարի համար 2,80 աշխուր ($1,4 \times 2$) և այլն:

Կոլտնտեսականների համար այդ հաշիվների ամբողջ դժվարությունը այն է միայն, վոր պետք է սովորել ճիշտ հաշիվել: Սխալ են վարվում այն կոլտնտեսականները, վորոնք աշխատանքի գնահատման և հաշվառման ճշտությունն ամբողջովին վստահանում են հաշվարարներին: Հաշվարարները կարող են սխալվել, իսկ յեթե հաշվետարը յեղել է դասակարգային թշնամին, այն դեպքում գիտակցորեն զրատարարություն կանի: Դրա համար աշխատանքի հաշվառման ճշտության վրա մշտական հրահելու յեն նախ և առաջ իրենք՝ կոլտնտեսականները:

Շատ կոլտնտեսություններում այնպիսի կարգ եր սահմանված, վորի համաձայն կոլտնտեսականներին աշխուրեր եյին հատկացնում առանց հաշվի առնելու վորեք աշխատանքի նորմա: Ասենք, գուլթանավարի համար որական գնահատումը սահմանում եյին 1,75 աշխուր մի որում, բայց աշխատանքի նորման չեյին սահմանում և ստացվում եր զուտ որավարձ, վորի մասին նախկին Հողփողկոմ ընկեր Յակովլեն ասում եր խորհրդների 6-րդ համագումարում.

«Որովհետև ժամանակ կոտորուհիները վեր ե կենում առա-
վտյան ժամը ութին դաշտային աշխատանքների ամենասուր
շրջանում: Դրանից հետո նա ժամերով պայմանավորվում ե հա-
րեվանի հետ, ձի յե վորոնում, գուլթան ե վորոնում, քաշ ե գա-
լիս ձիասարքերի հետ, վորոնում ե յերկաթալարը և այնպես ե
լինում, վոր պատրաստ ե դուրս գալ այն ժամանակ, յերբ հին
միջակ գյուղացու սովորության համաձայն, արդեն պետք եր
ճաշել:

1—2 ժամով աշխատանքի յեկած մարդու համար նույնպես
գրվում եր աշխոր: Մարդը գալիս եր կոտորուհիների վարչու-
թյուն, ամբողջ ուրը ցցվում եր այնտեղ, նրա համար նույնպես
գրվում եր աշխոր»:

Այդպիսի վերաբերմունք դեպի աշխատանքը միայն նրա հա-
մար եր, վոր աշխորերը գրվում եյին վոչ թե աշխատանքի հա-
մար, այլ դրա համար, վոր կոտորուհիները ներկա եր լինում
աշխատանքին: Աշխորի հատկացման այդպիսի կարգն, առանց
հաշվի առնելու կատարած աշխատանքը, հնարավորություն եր
տալիս կորզիչին կամ ծուլին, չաշխատելով կամ քիչ և վատ
աշխատելով, այնքան աշխորեր ստանալ, հետևաբար նաև յե-
կամուտ, ինչքան ստանում եր բարեխիղճ կոտորուհիները:

**ՅՈՒՐԱԶԱՆՉՅՈՒՐ ԿՈՆՏՆՏԵՍԱԿԱՆԻ ԿԱՐԵՎՈՐԱԳՈՒՅՆ
ԽՆԴԻՐՆ Ե—ԿԱՏԱՐԵԼ ԱՐՏԱԳՐԱՆՔԻ ՆՈՐՄԱՆԵՐԸ.
ՎՈՐԱԿԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐ ՅՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ ՏԱԼՈՎ ՀԱՆԴԵՐՃ**

Ինչպես արդեն ասացինք, առանց արտադրանքի նորմա-
ների չի կարելի ճիշտ գնահատել աշխատանքն աշխորերով, հե-
տևաբար և չի կարելի ճիշտ հաշվել կոտորուհիների աշխա-
տանքը և ճիշտ բաշխել կոտորուհիներն յեկամուհիները: Առանց
արտադրանքի նորմաների ծուլը և կորզիչը անարդարացիորեն
ստանում են ավելի աշխորեր, իսկ բարեխիղճ, ազնվաբար աշ-
խատող կոտորուհիները մշտական ավելի քիչ աշխորեր ե ստա-
նում, քան նա իսկապես վաստակել ե: Չի կարելի ճիշտ հաշվել
կոտորուհիների կատարած աշխատանքը, յեթե արտադ-
րանքի նորմաները սխալ սահմանվեն, այսինքն՝ չափից ավելի
ցածր կամ չափից ավելի բարձր: Որինակի համար, «Ոկոյաբը»
կոտորուհիների մեջ (կորենովսկի ռայոն) յեղել ե այնպիսի
մի դեպք, յերբ այդի տնկելու համար փոս փորողները մինչև
ճաշը յերկու անգամով գերակատարել են նորմաները և շատ
գոհ տրամադրությամբ տներն են գնացել, վորովհետև այդ գործի

համար նրանց վրա հաշված եր յերեքական աշխոր: Իսկ «Պուտ
կոտորուհիները» կոտորուհիների մեջ (Մատվենո-կուրգանենսկի
ռայոնի) հացահատիկ մաքրողները, ամեն կերպ ջանալով հան-
դերձ, ամբողջ ուրվա ընթացքում վաստակեցին 10—15 հարյու-
րերորդական աշխոր:

Թե ինչպես ե անդրադառնում այսպիսի նորմավորումն աշ-
խատանքի վրա, աշխատանքի արտադրողականության վրա, դրա
մասին բոլորը գիտեն: յերբ արտադրանքի նորմաները ցածր են
լինում, բոլոր կոտորուհիները վազում են այս աշխատանքի
հետևից և, ընդհանրապես, յերբ այդ նորմաները անհամեմատ
բարձր են, բոլորն աշխատում են զանազան կեղծիքներով խու-
սափել այդ աշխատանքներից: Թե առաջին և թե վերջին դեպ-
քում եր կոտորուհիները միաս ե հասնում միայն: Իսկ այս
բանն առաջանում ե նրանից, վոր աշխատանքի նորմաները
կազմվում են գրասենյակներում, իսկ կոտորուհիները, հետ
ինչպես պետք ե չեն քննարկվում:

Արտադրանքի նորմաները հարկավոր են նաև նրա համար
վորպեսզի ճիշտ կազմվեն կոտորուհիների և բրիգադների
արտադրական և աշխատանքային պլանները, ճիշտ դասավորվեն
կոտորուհիների աշխատանքները: Չե՞ վոր, յեթե արտադ-
րանքի նորմաները չլինեն, կամ յեթե նրանք սխալ են կազմ-
ված, ապա կարող ե այնպես պատահել, վոր այնտեղ, ուր 10
մարդ ե հարկավոր աշխատանքը ժամանակին կատարելու համար,
ուղարկվեն միայն հինգ մարդ, վորոնք ամենայն հավանակու-
թյամբ չեն կարողանում կատարել ամբողջ աշխատանքը, և ընդ-
հանրապես իսկ կոտորուհիների աշխատանքում այս-
պիսի դեպքեր շատ են պատահում: Առանց արտադրանքի ճիշտ
նորմաների՝ վոչ բրիգադիերը և վոչ եր կոտորուհիների նախա-
գահը չեն կարող ճիշտ դեկավարել աշխատանքը: Այդ իսկ պա-
ճառով ճիշտ ե նկատել նախկին Հոլոթոլիում ընկ. Յակովլևը, վոր
առանց արտադրանքի նորմաների չի կարող լինել կոտորուհի-
թյուն, վորպես խոշոր տնտեսություն: Այս գլխի վերջում մենք
կբերենք Ադոլֆ-Սեծովյան յերկրամասի կոտորուհիների
համար արտադրանքի մոտավոր նորմաներ (տես հավելված):

Արտադրանքի այդ մոտավոր նորմաների հիման վրա, յուրա-
քանչյուր կոտորուհի, նկատի առնելով բարեխիղճորեն
աշխատող կոտորուհիների աշխատանքը, պետք ե մշակի իր
կայուն արտադրական նորմաները: Այս դեպքում նա պետք ե
հաշվի առնի տեղական այն բոլոր պայմանները, վորոնք ազ-
դում են աշխատանքի:

ները, հողի ազտութեամբութեանը, քաղող ու ժի դրութեանը, ինչ-պիսի գործիքներով և մեքենաներով ե կատարվելու աշխատանքը և այլն:

Կոլտնտեսութեան մեջ ընդունված արտադրանքի նորմաներն անպայման պետք ե կատարվեն բոլոր կոլտնտեսականներին կողմից, այլապես կոլտնտեսութեան մեջ միտք չունի վորևէ պլանավորում, վորևէ դեկավարութիւն: Յենթադրենք թե կոլտնտեսականներին մի վորևէ մասը որեցոր չի կատարում կոլտնտեսութեան կողմից ընդունված արտադրանքի նորմաները. դրանից աշխատանքը ձգձգվում ե և պահանջում ե լրացուցիչ աշխատանքի վատնում, չխոսելով արդեն վորակի իջեցման և բերքի կորստի ավելանալու մասին: Միթե բարեխիղճ կոլտնտեսականները կա-րող են հաշտվել այդպիսի դրութեան հետ, յերբ առանձին ծույ-լերի և դատարկապորտների՝ դեպի կոլտնտեսային աշխատանքը հայտաբերած անփութ և անբարեխիղճ վերաբերմունքի պատ-ճառով վնասովի վորջ կոլտնտեսութիւնը, ինչպես նաև այն կոլտն-տեսականները, վորոնք մշտական, առանց ձեռները ծալելու, ազնվաբար աշխատում են կոլտնտեսութեան մեջ: Արտադրանքի նորմաների թերակատարման, ինչպես նաև աշխատանքի դուրս չգալու հետ վոչ մի կերպ չի կարելի հաշտվել. նորմաների թե-րակատարումը հավասար ե գործալքման: Այն կոլտնտեսական-ները, վորոնք դեռ չեն հասկացել իրենց պարտականութիւն-ները՝ աշխատանքին կանոնավոր կերպով դուրս գալու և ար-տադրանքի նորմաները կատարելու ասպարեզում, այդպիսիներ-ին հարկավոր ե բացատրել և համոզել, իսկ նրանք, ովքեր հաս-կացել են, սակայն չեն ուզում կատարել, այդպիսիների վերա-բերմամբ պետք ե խստիվ գործադրել որենքը, վորի մեջ առված ե. «Այն դեպքում, յերբ կոլտնտեսութեան անդամն անհարգելի պատճառով հրաժարվում ե կատարել կոլտնտեսութեան կողմից իրեն հաճաքարված աշխատանքը, կոլտնտեսութեան վարչու-թիւնը պարտավոր ե տուգանել նրան մինչև 5 աշխորի չափ» իսկ յերկրորդ անգամ հրաժարվելիս—վտարել նրան կոլտնտե-սութիւնից» (ԽՍՀՄ-ի Կենտգործկոմի 1933 թվականի հուն-վարի 30-ի վորոշումը): Այժմ արդեն վոչ մի կերպ չի կարելի թույլ տալ ծուլերին և դատարկապորտներին վիժեցնել կոլտն-տեսութեան աշխատանքը:

ՀԱՆՈՒՆ 250—300 ԱՇԽՈՐԵՐԻ

Այսպիսի խնդիր դրեց կոլտնտեսականներին առաջ Ազով-Սև-ծովյան առաջին կուսկոնֆերանսը, վորպեսզի յուրաքանչյուր

աշխատունակ կոլտնտեսականին 1934 թվականին ընկնի վոչ պա-կաս, քան 250—300 աշխոր:

Ի՞նչ ե նշանակում այս խնդիրը:

Կոլտնտեսութիւնների համար այս խնդիրը նշանակում ե բարձրացնել աշխատանքի արտադրողականութիւնը, ամրաց-նել աշխատանքային կարգապահութիւնը, ճիշտ ոգտագործել բոլոր կոլտնտեսականների աշխատանքը: Կատարելով այս խն-դիրը, կոլտնտեսութիւնը կկարողանա ապահովել բոլոր գյու-ղատնտեսական աշխատանքների ժամանակին և բարձրորակ կա-տարումը, հետևաբար և բարձր բերքատվութիւնը և յեկամտա-բերութիւնը, կկարողանա ուժեղացնել կոլտնտեսութեան կազ-մակերպչական և տնտեսական ամրութիւնը:

Կոլտնտեսականների համար այդ խնդիրը նշանակում ե ստեղծել կուլտուրական և ունեւոր կյանք—լուսավոր, մաքուր բնա-կարաններ, զբքեր, թերթեր, ռադիո, կինո, ելեկտրականութիւն, բոլոր տեսակի մթերքների և արդյունաբերական ապրանքների առատութիւն և այլն: Ահա մի խնդիր, վորի համար իսկպես-վոր պետք ե պայքարել, և վորը պետք ե կատարել ինչ ել վոր լինի:

Արդյոք հնարավոր ե կիրառել այս խնդիրը:

Կոլտնտեսութիւնների աշխատանքի պրակտիկան լիովին հաս-տատում ե, վոր այս խնդիրը միանգամայն կիրառելի յե: Չե վոր 1933 թվականին յերկրամասում միջին հաշվով յուրաքան-չյուր կոլտնտեսական վաստակել ե 200 աշխոր, չնայած նրան, վոր կոլտնտեսականների մեկ յերրորդ մասը 150 աշխորից պա-կաս ե աշխատել:

Ինչպե՞ս անել այդ:

Նախ՝ հարկավոր ե բոլոր կոլտնտեսականներին և կոլտնտե-սունիններին լայնորեն բացատրել արտադրական խնդիրները և ամեն կերպ աշխատել, վորպեսզի նրանցից յուրաքանչյուրը բա-րեխիղճորեն աշխատի կոլտնտեսութեան մեջ ամբողջ տարվա ըն-թացքում: Հարկավոր ե, վորպեսզի սոցմրցումը և հարվածայնու-թիւնը դառնա բոլոր կոլտնտեսականների աշխատանքի մեթոդը:

Յերկրորդ՝ աշխատանքի հենց առաջին որվանից ամեն կերպ աշխատել, վոր ամեն մի կոլտնտեսական պարզ և հստակորեն գիտենա, թե ինքը վորտեղ ե աշխատում և ինչքան ե պահանջ-վում իրենից կատարել որական, աշխատանքների ժամանակաշը-ջանի և ամբողջ տարվա ընթացքում:

Յերրորդ՝ յերբ կոլտնտեսութեան մեջ սեզոնային աշխա-տանքները չեն բավականացնում, վորպիսին հաճախ ե պատա-

հում, մանավանդ ձմեռային ամիսներին, հարկավոր է կազմակերպել տնայնագործական իրեր արտադրելու, ձանապարհները, կամուրջները կարգի բերելու, պտղատու այգիներ և անտառներ տնկելու գործը և այլն:

Զորքորդ՝ բոլոր կոլտնտեսականների համար սահմանել ուժեղ աշխատանքային կարգապահություն, պահանջելով, վոր բոլորն անպայման մասնակցեն աշխատանքին, կատարեն արտադրանքի նորմաները և տան աշխատանքի բարձր վորակ: Կոլտնտեսային արտադրությունը վիժեցնողների նկատմամբ գործադրել բոլոր միջոցները, նախ և առաջ, անդասակարգ սոցիալիստական հասարակարգի կառուցման խնդիրները համբերատարությամբ և հասկանալի կերպով կատարելու միջոցով վերադաստիարակել յերեկվա մանր սեփականատերերին, դարձնելով նրանց սոցիալիզմի իսկական կառուցողներ, իսկ անուղղելիների նկատմամբ կիրառել ներգործություն ամենախիստ միջոցները—հասարակական կշտամբանք, աշխուրների իջեցում՝ աշխատանքի վատ վորակի, աշխատանքի դուրս չգալու, աշխատանքը ժամանակին չկատարելու համար, կանգ չառնելով նույնիսկ այնպիսի միջոցի առաջ, ինչպիսին է անուղղելիների վտարումը կոլտնտեսությունից:

ՉՈՒՅՆԵԼ ԱՇԽՈՐԵՐԸ

Աշխուրների բարձր արտադրանքը հարկավոր է թե կոլտնտեսությունը և թե կոլտնտեսականներին, վորովհետև նա ամրացնում է կոլտնտեսությունը և ստեղծում է այն բոլոր անհրաժեշտ պայմանները, վորոնք իսկապես բոլոր կոլտնտեսականներին դարձնում են ունևոր: Աշխուրների բարձր արտադրանքը պետք է ստացվի բարձր արտադրողականությունից և անխտիր բոլոր կոլտնտեսականների աշխատանքի ճիշտ ոգտագործման հետևանքով:

Սակայն ումն է հարկավոր աշխուրների այնպիսի բարձր արտադրանք, ինչպես «Կրասնիյ Ոկտյաբր» կոլտնտեսությունում (Սլավյանսկի ռայոն), վորտեղ 1932 թվականին վաստակած աշխուրների մեկ հինգերորդ մասը հաշվված է անարտադրողական աշխատանքների համար, այսինքն՝ վարչական կազմի և սպասարկման աշխատանքի համար: Բանից դուրս է գալիս, վոր չորս կոլտնտեսականներն աշխատել են, իսկ հինգերորդը կամ զեկավարել է կամ սպասարկել է նրանց: Դրա համար ել գարմանալի չե, վոր այս կոլտնտեսությունում մի աշխուրին ընկավ ընդամենը 1,7 կիլո հատիկ՝ բոլոր մշակույթները միասին հաշված:

Սակայն և ուրիշ կոլտնտեսություններումն ել կան դեռ այն պիսի կոլտնտեսականներ և նույնիսկ առանձին զեկավարներ, վորոնք կարծում են, թե աշխուրները փող չեն, նրանք համրված չեն՝ դրա համար ել նրանց կարելի չե ծախսել առանց վորևե հաշվի, և հսկողություն: Այսպիսի կոլտնտեսականները և զեկավարները կատարում են դասակարգային թշնամու ուղղակի ցուցմունքը: Նրանք վիժեցնում են արտադրական կարգապահությունը: Աշխուրների շռայլումը վոչ վորի չի թույլատրված: Իսկ յեթե վորևե մեկը թույլ է տալիս կամ կատարում է շռայլում, դրան թիստ պատասխանատվության պետք է յենթարկել:

Յուրաքանչյուր կոլտնտեսություն մեջ պետք է հաստատել այնպիսի կարգ, վոր աշխուրը հաշվելու և զրանցելու գործի ճիշտ լինեն անպայման ստուգվի, այն ել վոչ թե տարվա վերջում, այլ և ամեն որ: Իրենք՝ կոլտնտեսականները մշտական պետք է հետևեն աշխուրների հաշվառման ճիշտ լինելուն և վոչ վորի թույլ չտան ծախսելու աշխուրներն առանց գործի:

Կառավարությունը վորոշել է, վոր վարչական և սպասարկող անձնակազմին հասնելիք աշխուրների քանակը կոլտնտեսությունից վաստակած ամբողջ աշխուրների քանակի 8 տոկոսից ավել չպետք է լինի: Այս որենքը պետք է կատարել, ինչ ել վոր լինի: Ամեն կերպ պետք է աշխատել, վորպեսզի վարչական և սպասարկման գործում քիչ մարդիկ լինեն, վորպեսզի բոլորն աշխատեն անմիջապես արտադրություն մեջ, բացի ամենաանհրաժեշտ թվով ազատված անձնավորություններից:

ԻՆՉՊԵՍ ՀԱՇՎԵԼ ԱՇԽՈՐԵՐԸ

Լենինը քանիցս ասել է. «Հաշվառքը և հսկողությունը աշխատանքի քանակի և մթերքների բաշխման վրա—սրանումն է սոցիալիստական կերպարանափոխության եյությունը: Սոցիալիզմը—դա հաշվառք է»: Առանց կոլտնտեսականների աշխատանքի ճիշտ հաշվառման, չի կարելի ճիշտ բաշխել կոլտնտեսային յեկամուտները:

Այն կոլտնտեսություններում, վորտեղ լավ հիմքերի վրա չի դրված արտադրանքի հաշվառումը և ժամանակին չեն հաշվում աշխուրները կատարված աշխատանքի համար, այնտեղ կոլտնտեսականը վատահ չե, վոր իր ախատանքը ճիշտ կհաշվեն և վոր նա յեկամուտից կստանա այնքան, ինչքան իրեն պետք է հասնի:

Կոլտնտեսություն մեջ հաշվառքն այնպիսի հիմքի վրա պետք է դնել, վոր ամեն որ հաշվվի աշխատանքը և վոչ պակաս, քան

հնգորյակը մի անգամ կոլտնտեսականի աշխատանքային գրքույկում գրանցվեն նրա վաստակած աշխուրերը: Աշխատանքի և վաստակած աշխուրերի ամենօրյա հաշվառքը պետք է կատարվի «աշխուրերի հաշվառման տեղագրում», մոտավորապես այսպիսի ձևի.

Աշխատանքների տեսակները Աշխատողի տղաքանուր, անուր և հայրանուր	(Ցույց է տրվում ամսաթիվը)		
	Կատարված աշխատան- քի քանակը	Հասնում է աշխուր	
		Ըստ նորմայի	Վորակի հաշվառումով
Գուրամավարներ			
1. Իվանով Ֆ. Ս.	1,25	1,75	1,75
2. Պետրովա Գ. Ի.	1,40	1,96	1,96
3. Սեմենով Ս. Գ.	1,0	1,40	1,26
Տափանդներ			
4. Ֆեդին Ա. Պ. և այլն	2,0	1,5	1,5

Այս տեղեկագրում գրվում է, թե ինչքան աշխատանք է կատարել և այս աշխատանքի համար քանի աշխուր է հասնում, յեթե նորմայով հաշվվի, իսկ կողքի սյունյակում գրվում է, թե ինչքան պետք է հաշվել աշխատանքի վորակը հաշվի առնելով: Յեթե աշխատանքը վատ վորակի յե, դրա համար աշխուր չեն գրվում: Աշխուրեր պետք է գրել միայն լավ կատարված աշխատանքի համար:

Յուրաքանչյուր հինգ օրից հետո աշխուրերն այս տեղեկագրից պետք է գրանցվեն կոլտնտեսականի աշխատանքային գրքույկում: Աշխուրերը ամբողջ ժամանակ պետք է գտնվի կոլտնտեսականի ձեռքում, իսկ աշխուրերի գրանցումը պետք է կատարվի փոշ թե կոլտնտեսությունից գրասենյակում, այլ անմիջապես բրիգադում, աշխատանքի վայրում:

Վարչական և սպասարկող անձնակազմի—կոլտնտեսությունից նախագահի, ֆերմաների վարիչների, հաշվապահական աշխատողների, պահեստապետների, պահապանների, մանկամուկների գալակներին համար աշխուրերը նշանակում է կոլտնտեսությունից վարչությունը ամսվա, այլ փոշ թե օրվա հաշվով: Այս դեպքում նախ քան աշխուրեր նշանակելը, պետք է ստուգել, թե ինչպես է կատարվել հանձնարարված աշխատանքը: Յեթե սպասարկող

և վարչական աշխատողների աշխատանքում հայտաբերված են թերություններ—աշխատանքների և միջոցների արտադրանքի պլանի թերակատարում ֆերմաներում, գրասենյակում հաշվառումը ժամանակին չկատարելը, կոլտնտեսային գույքի վատ պահպանումը պահեստապետի և պահապանի կողմից—այդ դեպքում այս կոլտնտեսականների աշխուրերի քանակը պետք է իջեցնել մինչև 20 տոկոսի սահմաններում ի դիմաց այն քանակի, վոր պետք էր նշանակել, յեթե աշխատանքը հաջող և լավորակ կատարված լիներ:

Բրիգադիւրների և վորակի տեսուչների համար աշխուրեր նշանակում է կոլտնտեսությունից վարչությունը, նայած թե նրանք ինչպես են ստուգել և ընդունել աշխատանքը բրիգադում: Յեթե բրիգադի աշխատանքը լավ և ժամանակին է կատարված, ապա բրիգադիւրն նշանակվում է, —յեթե նա առաջին տարին է բրիգադիւր՝ 1,25 աշխուր մի օրվա աշխատանքի համար, իսկ յեթե մի տարուց ավելի յե՝ 1,5 աշխուր: Վորակի տեսուչին նշանակվում է 1 աշխուր օրական աշխատանքի համար: Յեթե աշխատանքը լավ և ժամանակին չի կատարված, այդ դեպքում աշխուրերը պետք է իջեցվեն:

Բացի դրանից, վորպեսզի ճիշտ տարվի աշխուրերի հաշվառքը, յուրաքանչյուր կոլտնտեսությունից մեջ պետք է ունենալ աշխուրերի հաշվառման գիրք: Այս գրքում գրանցվում են յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի վաստակած աշխուրերի քանակը, իսկ ամսվա վերջում այս աշխուրերը հաշվվում են ամբողջ կոլտնտեսությունից մեջ: Այսպիսով կոլտնտեսականը պարտական է ամեն օր իմանալու, թե իրեն քանի աշխուր է նշանակված կատարված աշխատանքի համար, իսկ հնգորյակի վերջում այս աշխուրերը պետք է գրվեն աշխուրերույկում: Կոլտնտեսությունից մեջ ամեն հնգորյակին վաստակած աշխուրերը գրանցվում են հաշվառքի գրքում, իսկ ամսվա վերջում արդեն հայտնի պետք է լինի, թե բոլոր կոլտնտեսականներն ինչքան աշխուր են վաստակել ամբողջ կոլտնտեսությունից մեջ:

Վերջաբանում շատ տեղին է հիշել ընկ. Շեբոլդաևի խոսքերը, վոր նա ասել է լավագույն բրիգադիւրների յերկրային հավաքում:

«Ժամանակն է վերջ առ հավասարեցմանը, վորը կազմալուծում է մեր կոլտնտեսությունները: Սա հսկայական չարիք է, յերբ գաշտում թխած հաց են տալիս բոլորին—այս արդեն հավասարեցում է, վորն անխուսափելիորեն հասցնում է նրան, վոր աշխատանքային կարգապահությունն

ընկնում եւ Ով ինչքան աշխատել եւ, պետք ե ստանա, և ով ավելի լավ ե աշխատում—նա պետք ե ավելի լավ ապրի։ Մենք չենք ուղղում աղքատության հավասարություն, վորին սովորել են գյուղացիները։ Իսկ մենք հիմա ուղղում ենք, վորպեսզի լավագույն աշխատողներն ավելի լավ ստանան։ Սրանից շահագործում չի կարող աճել, վորովհետև արտադրության միջոցները կոլտնտեսային կամ պետական են և, հետևաբար, կոլտնտեսականը չի կարող կուլակ դառնալ։ Իսկ մենք բավականաչափ չենք խրախուսում առաջավորներին և բավականաչափ չենք սեղմում հետամնացներին։ Յես կարծում եմ, վոր դուք պետք ե հսկողության ներքո վերցնեք բոլոր նրանց, ովքեր անցյալ տարի ունեն 100 աշխուր. քննել, թե ինչու համար նրանք 100 աշխուր ունեն, յերբմիջին հաշվով յերկրամասում աշխատունակ կոլտնտեսականն ունի 200 աշխուր։ Իհարկե, բոլորին չի կարելի մի սանտրով սանրել. կարող ե պատահել մարդը հիվանդ ե յեղել, կարող ե պատահել տղաների հետ չի վարվել, ուրիշ տեղ աշխատանքի յե դնացել, սակայն նրանք, ովքեր հանցավոր են, այդպիսիներին հավաքել, խոսել, նախազգուշացնել, վոր այս գարնանը նրանք ցույց տան, թե իրենք դատարկապորտներ չեն, վոճրագործ չեն կոլտնտեսության դեմ, ուժեղ կերպով բացատրել նրանց, վոր պետք ե վերջ տալ այս անկայունությանը, այս կուլակային մոդային»։

Այս կարճ խոսքերում ասված ե, թե հանուն ի՞նչի և ի՞նչպես պետք ե պայքարի յուրաքանչյուր կոլտնտեսական, վորպեսզի կատարվի կուսակցության կողմից դրված խնդիրը—«գարձնել բոլոր կոլտնտեսությունները բոլշևիկյան, իսկ կոլտնտեսականներին ունևոր»։

ԳԱՐՆԱՆԱՑԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԱՄԱՐ ԿՈՆՏՆԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԻ ՆՈՐՄԱՆԵՐ ՅԵՎ ԳՈՐԾԱՎԱՐՁԱՅԻՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

(Ս.գով-Սեվծովյան Յերկային Հողվարչության 1934 թ. մարտի 12-ին վորոշումը, հաստատված ՀԿ(բ)Կ Յերկրկոմի կողմից)

1. ԽՍՀՄ Հողփողկոմատի կողմից, նախքան 1934 թվի արտադրանքի նորմաների հաստատումը, կոլտնտեսություններում գարնանացանի աշխատանքների համար սահմանել որակյան արտադրանքի հետևյալ մոտավոր նորմաները.

- ա) վար մի խոփանի գութանով 0,5—0,7 հեկտար
- բ) վար յերկխոփանի գութանով 1, 1—1,4 հեկտար
- գ) տափանում լի հետքով 4,0—4,5 հեկտար
- դ) ձեռքի գերավաղ ցանքս 2,0—2,5 հեկտար
- ե) 12 շարքանի ցանքս դիսկավոր շարքացանով 5,0—5,5 հեկտար
- զ) 11 շարքանի ցանքս խոփիկավոր շարքացանով 4,0—4,5 »

2. Պարտավորեցնել շրջանային հողբաժինների վարիչներին և ՄՏ կայանների գերեկտորներին մոտավոր նորմաների սահմաններում, վոչ ուշ՝ քան մարտի 20-ը, ապահովել գարնանացանի աշխատանքների համար արտադրանքի կայուն նորմաների հաստատումը կոլտնտեսությունների վարչություններին կողմից և այդ նորմաների ընդունումը կոլտնտեսականների ընդհանուր ժողովների կողմից, հաշվի առնելով առանձին բերրագների աշխատանքների առանձնահատկությունը, հողի բնույթը և այլն։

Կոլտնտեսությունների ընդունած արտադրանքի նորմաները ՄՏ կայանների կողմից սպասարկվող կոլտնտեսություններում պետք ե հաստատվեն ՄՏ կայանի գերեկտորի, իսկ առանձին կոլտնտեսություններում շրջնողբաժինների վարիչների կողմից։

3. Մինչև ԽՍՀՄ Հողփողկոմատի կողմից 1934 թվականի համար աշխատանքների գործավարձային գնահատումների հաստատումն աշխուրդով, գարնանային աշխատանքների համար կոլտնտեսականներին սահ-

մանել հետևյալ չափերով աշխուրհի՝ արտադրանքի որական նորմաները կատարելու համար.

- ա) վարդին և շաքարացանի վրա աշխատողին 1,75 աշխուր
- բ) դերավաղ ցանքս կատարողին 2 աշխուր
- գ) տափանողին 1,5 աշխուր
- դ) վարի և ցանի վրա քշողին 1,25 աշխուր

4. «Բարնանացանին նախապատրաստվելու գործն ավարտելու և գարնանացանը հաջողությամբ անցկացնելու միջոցների մասին» ՀԿ(բ) և Յերկրկոմի և Յերկրգործկոմի 1934 թվականի փետրվարի 28-ին կայացրած վորոշման համապատասխան, ապահովել, վորպեսզի վորոշված ժամկետում և լավ վորակով գերակատարված արտադրանքի նորմաների համար, աշխատանքի այն մասը, վորը նորմայից ավել և կատարված, վարձարվի մեկու կես անգամ ավելի աշխուրհերով:

5. «Կոլտնտեսություններում գյուղատնտեսական զանազան աշխատանքներն աշխուրհերով գնահատելու մասին» ԽՍՀՄ Հողօրդկոմատի 1933 թվականի փետրվարի 28-ին կայացրած վորոշման համաձայն, անցկացնել աշխատանքների ընդունումը և աշխատանքների վորակի վարձարումը հետևյալ յեղանակով.

ա) Ինչպես կոլտնտեսականների խմբերի, այնպես էլ առանձին կոլտնտեսականների կողմից աշխատանքների ավարտման չափի համաձայն, աշխատանքն ընդունում և բրիգադիրը:

Արգելել բրիգադիրին ընդունել և աշխուրհը նշանակել այն աշխատանքների համար, վորոնք անվորակ են կատարված (բացառներով վարելը, չցանած տեղերը թողնելը, մոլախոտեր թողնելը և այլն). անվորակ աշխատանքը նորից պետք և կատարվի:

բ) Բրիգադիր աշխատանքն ընդունում և կոլտնտեսություն վարչությունը կամ նրա տեղակալը՝ ըստ աշխատանքի ավարտման չափի: Ըստ վորում աշխատանքն անբավարար լինելու դեպքում, կոլտնտեսություն վարչությունը 10% սահմաններում զեղչ և կատարում աշխուրհերի այն ընդհանուր թվից, վոր վաստակել և բրիգադիր, այդ թվում նաև բրիգադիրը:

գ) Բացառել կոլտնտեսականներին, վոր յեթե բրիգադիր կոլտնտեսային միջին բերքից ավելի շատ բերք ստանա, այդ դեպքում բրիգադիր բոլոր անդամների աշխուրհերի թիվը կավելացվի իրենց վաստակած աշխուրհերի ընդհանուր թվի 20 տոկոսի սահմաններում՝ հենց նույն չափերով միաժամանակ պակասեցրած (մինչև 20 տոկոս) այն բրիգադիների հաշվին, վորոնք տալիս են կոլտնտեսային միջին բերքից ավելի ցածր բերք:

դ) Պարտավորեցնել շրջնոգրած իններին և ՄՏԿ գրեկտորներին մշակել այս վորոշումը բոլոր բրիգադային և կոլտնտեսային ժողովներում:

ՄՏԿ-ՆԵՐՈՒՄ ՅԵՎ ՀՈՂԺՈՂԿՈՄԱՏԻ ԽՈՐՀՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՏՐԱԿՏՈՐԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԻ ՆՈՐՄԱՆԵՐԻ ՅԵՎ ՎԱՐԻ ՀԱՄԱՐ ՏՐԱԿՏՈՐԻՍՏՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՌԱՋԱՏՎԱԿԱՆ (ՊՐՈԳՐԵՍԻՎ) ՎԱՐՁԱՏՐՈՒՄ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

(Ազով-Սեվծովյան Յերկրգործկոմի յեվ ՀԿ(բ) և Յերկրկոմի 1934 թվականի մարտի 13-ի վորոշումը)

1. Հաստատել տրակտորների հետևյալ մոտավոր միջին արտադրանքի նորմաները վարի համար և տրակտորիստների առաջատվական վարձատրման աղյուսակը (մի հերթում կատարված աշխատանքի համար):

Տրակտորների անունները	Ինչ գութանով և կատարվում վարը	Արտադրանքի միջին 10 մոտայ հերթերում ընթացքում	Նորմանի կատարման համար հաշվարկ	Տրակտորիստների աշխատ. առաջատվական վարձատր. աղյուսակը									
				Տրակտորիստների համար աշխուրհերի նշանակումը									
				Աշխատ. միավորը վորն յենթակա յե տոնջատվական վարձատրման	Աշխատ. 1-րդ միավորի համար	Աշխատ. 2-րդ միավորի համար	Աշխատ. 3-րդ միավորի համար	Աշխատ. 4-րդ միավորի համար	Աշխատ. 5-րդ միավորի համար	Աշխատ. 6-րդ միավորի համար	Աշխատ. 7-րդ միավորի համար	Աշխատ. 8-րդ միավորի համար	Աշխատ. 9-րդ միավորի համար
Փորձոն-Պուտիլովեց . .	Տրակտորային գութան 2 կորպուսանի	1,6	3,7	1 2 հ.	0,7	0,9	1,6	2,4	3,0				
Ինտերնաց. 10/20	Նույնը 3 կորպուսանի	2,2	3,7	2 հ.	0,4	0,6	0,8	1,2	1,8	2,3			
ՍՏԶ, Զոն-Դիր, Ինտեր. 15, 30, 23/36	Նույնը 4 կորպուսանի	3,75	3,7	1 հ.	0,5	0,7	1,2	1,7	2,2	2,7			
Կեյս 26/40	Տրակտորաքաշ արորները 4—5 կորպուսանի	4,0	3,7	1 հ.	0,4	0,6	1,3	1,6	2,1	2,6			
ՉՏԶ	Յերեք 4 կորպուսանի	10,9	3,7	2 հ.	0,2	0,3	0,5	0,8	1,2	1,6			

ԿԴՅ տրակտորով աշխատող տրակտորիստի վաստակած աշխուրհի համար յերաշխավորական նվազագույնի չափը բարձրացնել մինչև 3 ուրլի (փոխանակ 2 ո. 50 կոպեկի):

Աշխատանքների անունները	Արտադրականության թիվը (հին- գույնը)	Միավորների քանակը	Միավորների արժեքը
12. Շաքարածակնեղի միջշաքերի հերկը «Ուկրաինկա» թորիով	4,5—5,5	3	քաղհ. 1,75 բշողին 1,0
13. Ծխախոտի միջշաքերի հերկը ձիաբորշ կուլտիվատորներով	1,5—1,75	2	քաղհ. 1,75 բշողին 1,0
14. Ծխախոտի առաջին քաղհանը շաքերում, կուլտիվատորից հետո	1,0	7—8	1,50
15. Ծխախոտի յերկրորդ քաղհանը շաքերում, կուլտիվատորից հետո	1,0	6—7	1,50
16. Ծխախոտի համատարած ձեռքի քաղհան	1,0	12—16	1,50
17. Բամբակի միջշաքերի մշակումը ձիաբորշ կուլտիվատորով	1,5—2,0	2	քաղհ. 1,75 բշողին 1,0
18. Բամբակի շաքերի առաջին ձեռքի քաղհանը, կուլտիվատորից հետո	1,0	3—4	1,50
19. Բամբակի շաքերի յերկրորդ ձեռքաքաղհանը, կուլտիվատորից հետո՝ նոսրացնելով	1,0	6—8	1,50
20. Բամբակի շաքերի յերկրորդ ձե- ռաքաղհանը կուլտիվատորից հետո շաքերը կանոնավորելով	1,0	3—4	1,50
21. Շարատունիկ-տեխնիկական մը- շակույթների ցանքերի տափա- նում	4,5—5,0	1	1,50

Միջշաքային տարածությունները արակտորներով մշակելու նկատ-
մամբ ղեկավարվել արակտորների համար սահմանված արտադրանքի
նորմաներով:

Միջշաքային տարածությունները արակտորներով մշակելու նկատ-
մամբ ղեկավարվել արակտորների համար սահմանված արտադրանքի
նորմաներով:

II. Արտադրանքի այս մոտավոր նորմաների հիման վրա, վոչ ուշ՝ քան
ապրիլի 25, յուրաքանչյուր կոլտնտեսության մեջ ընդունել արտա-
դրանքի կայուն նորմաներ, հաշվի առնելով հողամասերի աղտոտվա-
ծությունը, շաքամիջյան տարածությունների լայնությունը և կիրառ-
վելիք գործիքների բնույթը:

Կոլտնտեսությունների կողմից ընդունված արտադրանքի նորմա-
ները, վոչ ուշ՝ ապրիլի 30-ից, ՄՏ կայաններից սպասարկվող կոլտն-

տեսություններում պետք և հաստատվեն ՄՏԿ ղեկավարների կողմից
խսկ մնացած կոլտնտեսություններում շրջողբաժինների վարիչների
կողմից:

III. «Գարնանացանին նախապատրաստվելու գործի ավարտման և
գարնանացանի հաջող անցկացման միջոցների մասին» Յերկրագործ-
կոմի և ՀԿ(Բ)Կ Յերկրկոմի 1934 թ. մարտի 1-ին կայացրած վորոշման
համաձայն, ապահովել, վորպեսզի վորոշված ժամկետում արտա-
դրանքի նորմաները գերազառարելու համար, աշխատանքի վորակը
պահպանելով հանգերձ, աշխատանքի այն մասը, վորը կատարված է
և նորմայից ավելի, վարձատրվի մեկ ու կես անգամ ավելի աշխո-
ւերով:

IV. Քաղհանի աշխատանքներն ընդունելու և աշխատանքի վորակի
համաձայն աշխուրեր նշանակելու ուղղությամբ ղեկավարվել հետևյալով.

ա) աշխատանքն ընդունում է բրիգադիրը, նայած թե ինչ չափով են
ավարտված աշխատանքները, ինչպես կոլտնտեսականների խմբերի,
այնպես ել առանձին կոլտնտեսականների կողմից:

Արգելիլ բրիգադիրին ընդունել և աշխուրեր նշանակել այն աշխա-
տանքի համար, վորը վատ և կատարված: Անվորակ կատարված աշ-
խատանքը պետք և նորից կատարվի:

բ) Աշխատանքն ավարտելուն պես բրիգադիրից աշխատանքն ըն-
դունում է կոլտնտեսության նախագահը կամ նրա տեղակալը: Ըստ
վորում, աշխատանքն անբավարար լինելու դեպքում, կոլտնտեսության
վարչությունը 10 տոկոսի սահմաններում գեղջ և կատարում աշխուրերի
այն ընդհանուր թվից, վոր վաստակել և բրիգադը, այդ թվում նաև
բրիգադիրը:

գ) Բացադրել կոլտնտեսականներին, վոր յեթե բրիգադը կոլտն-
տեսային միջին բերքից ավելի շատ բերք ստանա, այդ դեպքում բրի-
գադի բոլոր անդամների աշխուրերի թիվը կավելացվի իրենց վաստա-
կած աշխուրերի ընդհանուր թվի 20 տոկոսի սահմաններում, հենց նույն
չափով միաժամանակ պակասեցրած (մինչև 20 տոկոս) այն բրիգադ-
ների հաշվին, վորոնք տալիս են կոլտնտեսային միջին բերքից ավելի
ցածր բերք:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Կոլտնտեսությունները բոլշևիկյան, իսկ կոլտնտեսականներին ունենոր դարձնելը կարևորագույն խնդիր է	3
Կոլտնտեսություն մեջ աշխատավարձ չի կարող լինել	5
Կոլտնտեսություն յեկամուտները բաշխել միայն գործադրած աշխատանքի քանակի և վորակի համաձայն	7
Աշխուրը վորպես աշխատանքի գնահատման պայմանական միավոր	8
Ինչպես գնահատել աշխատանքներն աշխուրերով	10
Յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի կարևորագույն խնդիրն է— կատարել արտադրանքի նորմաները, վորակական բարձր չուցանիշներ տալով հանդերձ	16
Հանուտն 250—300 աշխուրերի	18
Չուայլել աշխուրերը	20
Ինչպես հաշվել աշխուրերը	21
Հավելված. Գարնանացանի աշխատանքի համար կոլտնտեսու- թյուններում արտադրանքի նորմաներ և գործավարձային գնահատումներ սահմանելու մասին	25
ՄՏ կայաններում և հողփողկոմատի խորհանտեսություններում տրակտորային աշխատանքների համար տրակտորիստների աշխատանքների առաջատվական (պրոգրեսիվ) վարձատրում սահմանելու մասին (Ազով-Սևոսկյան Յերկրգործկոմի և ՀԿ(Բ)Կ Յերկրկոմի 1934 թվի մարտի 13-ի վորոշումը)	27
Քաղհանի համար արտադրանքի մոտավոր նորմաներ և աշխու- րերով աշխատանքի մոտավոր գնահատումներ սահմանելու մասին (Ազով-Սևոսկյան Յերկրգործկոմի և ՀԿ(Բ)Կ Յերկրկոմի 1934 թվի ապրիլի 9-ի վորոշումը)	29

Գինը 50 Կող.
Цена Коп,

164582

84-2
0286

1007

1
1

11.10.1934

На армянском языке

А. И. Фирсов

ЧТО ТАКОЕ ТРУДОДЕНЬ

АЗОВО-ЧЕРНОМОРСКОЕ КРАЕВОЕ КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО

ԳՐԱԳՈՒՆԵՍԱՐ

ԴՈՍՏՈՎ-ԴՈՆ ՍՈՍՎՈՐՈՒՄՈՒ ՓՈՂ. № 53

ԳՐԱԿԵՆՏՐՈՆ (ԿՆԻԳՈՅԵՆՏՐ)